

Huvudman

Pilkrogs friskolas ekonomiska förening

Org.nr. 769610–1893

styrelsen@pilkrog.se

Beslut

Datum 2025-10-13

Dnr SI 2025:5774

Sida **1 (18)**

Beslut

**efter planerad kvalitetsgranskning vid Pilkrogs friskola
belägen i Lindesbergs kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Pilkrogs friskola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen samt av skollagens bestämmelser om huvudmannens styrning och stöd.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden samt huvudmannens styrning och stöd inom det femte området. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Pilkrogs friskola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling. Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med att följa upp och analysera elevernas kunskapsresultat samt ställa dem i relation till undervisningens genomförande.

Undervisning

Undervisningen främjar i låg utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver med stöd av rektorn utveckla undervisningen så att den utmanar och stimulerar alla elever, särskilt de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i låg utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete. Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver utveckla gemensamma förhållningssätt i arbetet med studiero samt förtydliga och analysera kopplingen mellan undervisningens genomförande och studieron på skolan.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning. Ett utvecklingsområde behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge lärarna förutsättningar att gemensamt kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg, samt aktivt leda och följa upp detta arbete.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i låg utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning. Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver kritiskt granska och göra självständiga bedömningar av utbildningens kvalitet och förutsättningar i syfte att identifiera styrkor och utvecklingsbehov.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **13 april 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2025:5774) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-6 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa, offentlig statistik samt inkommen dokumentation.

Rektorns uppföljning och analys

Rektorn följer inte systematiskt upp och analyserar skolans kunskapsresultat, undervisningens genomförande eller lärares förutsättningar. Visserligen följs individuella elevers behov av stöd kopplat till kunskapsresultaten i viss mån upp genom lärarnas och elevhälsans löpande arbete, men rektorn har inget arbete med att följa upp elevernas kunskapsresultat på en övergripande nivå. Rektorn skapar sig en bild av undervisningens genomförande genom att delta i diskussioner på möten med lärarna, men det sker inte någon samlad uppföljning av undervisningens kvalitet eller hur värdegrundsuppdraget omsätts i undervisningen. Rektorn genomför inte heller någon analys av verksamhetens styrkor och svagheter i relation till kunskapsresultat eller undervisningens genomförande.

Rektorn fattar löpande beslut om prioriterade områden och hur olika resurser ska fördelas, men det sker inte utifrån ett strukturerat analysarbete. Exempelvis ändrades lärares tjänsteplanering utifrån lärares önskemål och uppfattning och inte utifrån en strukturerad analys av verksamhetens styrkor och utvecklingsbehov. Lärarna tar fram förslag på verksamhetens mål utifrån en enkät med fritextfrågor om trygghet som eleverna besvarat samt den egna uppfattningen om verksamhetens behov. Utifrån detta fattar rektorn beslut om verksamhetens prioriterade områden och utifrån det kommande insatser. Detta resulterade exempelvis i att lärarna föregående läsår genomförde en utbildning om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) från Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM).

Rektorns ledning och organisation

Rektorns styr inte verksamheten utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Det finns begränsade förutsättningar för strukturerad samverkan mellan lärare. Detta då den regelbundna mötestiden främst ägnas åt att diskutera praktiska frågor och inte frågor som bidrar till att utveckla det kollegiala lärandet. Den samverkan som sker lärare emellan, sker i huvudsak på lärarnas egna initiativ utifrån aktuella frågor. Föregående läsår bedrevs visserligen ett utvecklingsarbete på studiedagar och arbetsplatsträffar om elever med NPF, men rektorn har inte följt upp hur detta har gett avtryck i undervisningen. Det finns vissa gemensamma rutiner och förhållningssätt men de är inte tydliga för samtlig personal och det varierar i vilken grad de efterlevs. Det finns inte heller något strukturerat stöd till obehöriga lärare. Det sker visst stöd och utbyte lärare emellan men då endast på lärarnas egna initiativ.

Rektorns ledning av skolans jämställdhetsarbete

Rektorn leder inte ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan. Frågor som rör jämställdhet finns visserligen med i de regelbundna enkäter som lärarna får svara på, men någon analys av verksamheten utifrån ett jämställdhetsperspektiv har inte gjorts. Föregående läsår genomfördes samtal i tjej- och killgrupper utifrån identifierade behov bland eleverna, men dessa samtal hade endast i begränsad grad ett jämställdhetsperspektiv. Sammantaget finns inget strukturerat arbete som leder till att alla elever, oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med att följa upp och analysera elevernas kunskapsresultat samt ställa dem i relation till undervisningens genomförande.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det idag inte sker någon strukturerad uppföljning av elevernas kunskapsresultat eller undervisningens genomförande. Därmed finns det en risk att eleverna inte ges det stöd och den stimulans de behöver samt att utbildningen inte blir likvärdig avseende kunskaper.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att systematiskt följa upp elevernas kunskapsresultat och analysera dessa ur olika perspektiv så som

ämne, klass, kön och över tid. I detta arbete behöver rektorn även analysera lärarnas bedömningar och betygssättning med syfte att säkerställa att dessa är likvärdiga och rättvisande. Resultaten behöver sedan ställas i relation till undervisningens genomförande och verksamhetens förutsättningar. Genom en utvecklad uppföljning och analys av elevernas kunskapsresultat får rektorn ett bättre underlag att utgå ifrån när beslut om resursfördelning och utvecklingsåtgärder ska fattas.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i låg utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid observationer, intervjuer med elever, lärare, rektorn och elevhälsa, offentlig statistik samt inkommen dokumentation.

Målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Undervisningen saknar ändamålsenlig variation för att stimulera eleverna och undervisningens struktur och syfte är ofta otydlig. Under vissa lektioner varierar lärarna undervisningen och uppgifterna har ett logiskt flöde. Under en lektionsobservation som handlar om människokroppen arbetar eleverna med olika material och på olika sätt. Exempelvis får eleverna använda känsel, ha gemensam läsning och se på film med efterföljande diskussion. Dock förekommer det även att undervisningen är enformig och består av en och samma typ av uppgift. Vissa lektioner saknar ett logiskt flöde och elever som snabbt blir färdiga ges ibland uppgifter som inte relaterar till lektionsinnehållet och som inte heller har ett tydligt syfte. Exempelvis kan elever få spela lärspel på datorn eller läsa en skönlitterär bok utan att det har koppling till den aktuella lektionens ämne eller innehåll. De flesta lektioner inleds med en gemensam introduktion som förmedlar lektionsinnehållet, men lärarna tydliggör sällan målet med lektionen eller syftet med olika arbetsmoment. Under vissa lektioner är det otydligt för eleverna vad de ska göra, vilket påverkar såväl arbetstempot som studieron. Vidare saknar lektionerna generellt sett ett strukturerat

avslut. Lärarna återkopplar inte till målen för lektionen eller arbetsområdet och stämmer sällan av om eleverna lärt sig det som var tänkt under lektionen.

Elevers delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Lärarna ger sällan eleverna ett reellt inflytande på arbetsformer och innehåll i undervisningen. Det finns tillfällen då lärarna gör justeringar av undervisningen utifrån elevernas önskemål, men det är främst i de fall eleverna spontant ger uttryck för sina åsikter. Det finns inte några utvärderingar i syfte att utveckla undervisningen eller något annat strukturerat sätt att ta reda på hur eleverna upplever undervisningen. Det finns lärare som aktivt lyssnar in och fångar upp elevernas åsikter men det är sällan lärare arbetar metodiskt för att göra eleverna delaktiga i undervisningen.

Eleverna ges sällan möjlighet att ta ansvar för sitt eget lärande genom reflektion eller genom att öva på olika strategier. Lärarna arbetar inte aktivt i undervisningen med att ge eleverna verktyg i form av studieteknik eller andra strategier för att ta ansvar för sitt eget lärande. Det sker sällan att eleverna får återkoppling från lärarna kring vad de kan bra och vad de behöver arbeta mer med eller att eleverna exempelvis får lära sig hur de tar sig an en text för att bättre ta till sig av innehållet. Det förekommer dock övningar och aktiviteter i undervisningen där elever får möjlighet att reflektera och diskutera kring frågor utan ett givet svar.

Stimulans och anpassningar utifrån elevers behov och förutsättningar

Lärarna anpassar inte undervisningens innehåll och arbetssätt så att den stimulerar och utmanar alla elever. Det finns inget metodiskt arbete hos lärarna med att utmana eleverna, visa att de har höga förväntningar på dem eller stärka deras självförtroende och motivation. I undervisningen har lärarna främst fokus på de elever som har svårt att uppfylla betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och det finns inte ett aktivt arbete med att stimulera och möta behov hos elever som kommit längre i sin kunskapsutveckling. Det förekommer att elever arbetar med uppgifter med olika svårighetsgrad, men det är ofta så att elever som snabbt blir färdiga med en uppgift får arbeta med fler uppgifter på samma nivå eller får arbeta med något helt annat. På en observerad lektion fanns det svårare uppgifter om eleverna blev färdiga, men det var upp till eleverna själva vad de valde att arbeta vidare med. Lärarna visar sällan att de har höga förväntningar på eleverna genom att exempelvis utmana dem med svårare uppgifter. Lärarna berömmar emellanåt eleverna när de gjort något bra eller klarat av en uppgift, men det är ofta av generell karaktär och det är sällan i syfte att bekräfta deras kunskapsprogression.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver med stöd av rektorn utveckla undervisningen så att den utmanar och stimulerar alla elever, särskilt de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att undervisningen inte anpassas så att samtliga elever ges det stöd och den stimulans de behöver för att utvecklas så långt som möjligt, särskilt de elever som har kommit långt i sin kunskapsutveckling och är i behov av större utmaningar. De kunskapsmässiga utmaningarna för dessa elever är idag begränsade och det varierar även i vilken grad de får ett aktivt lärarstöd i sitt arbete. Det finns en risk att elever som inte stimuleras och utmanas i undervisningen inte ges den möjlighet att utvecklas som de har rätt till. Dessutom finns en risk att understimulerade elever tappat intresset för skolarbetet och hittar på aktiviteter som stör andra elever i klassrummet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna på ett strukturerat sätt och med stöd av rektorn och elevhälsan utvecklar undervisningen så att den motiverar och stimulerar alla elever, oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling. Det är viktigt att lärarna skaffar sig god kännedom om elevernas kunskapsnivå så att uppgifterna utformas för att stimulera och utmana. Lärarna behöver även ge elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling ledning och återkoppling så att de får uppmuntran att komma vidare och prestera på högre nivå. Det är viktigt att elever som uppfattas som självgående inte lämnas ensamma i sin kunskapsinhämtning. För att ge förutsättningar för lärarna att utveckla detta arbete kan rektorn ordna fortbildning samt organisera verksamheten så att den ger lärarna goda förutsättningar att arbeta tillsammans och lära av varandra samt få stöd i sitt arbete av elevhälsans kompetenser eller vid behov från extern kompetens. För inspiration i arbetet hänvisas till Skolinspektionens rapport om stimulerande undervisning för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.¹

¹ Skolinspektionen (2022). Stimulerande undervisning för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Med fokus på undervisningen i årskurs 4. Tematisk kvalitetsgranskning.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i låg utsträckning för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid observationer, intervjuer med elever, lärare, rektor och elevhälsa, offentlig statistik samt inkommen dokumentation.

Arbetet för trygghet

Det finns ett arbete med att skapa trygghet på skolan men det saknar systematik och gemensamma förhållningssätt. Skolan har ett tydligt fokus på elevernas trygghet och eleverna uttrycker att de i hög grad känner sig trygga. Det finns vissa trygghetsfrämjande insatser som exempelvis rastvakter och in- och utcheckning av elever. I elevgrupperna har de även arbetat med material för att stärka elevernas förståelse för kroppslig integritet. Vidare följs elevernas upplevelse av trygghet upp via en enkät och utifrån vissa slutsatser som dras av resultatet sätts förebyggande och åtgärdande insatser in. Utifrån detta har resurser tillsatts i vissa elevgrupper och på raster är personalen mer utspridd för att täcka upp hela skolområdet. Dock är enkäten utformad på ett sätt som gör det svårt att få en tydlig bild av elevernas upplevelse av trygghet och en övergripande analys av tryggheten saknas. Vidare har vissa av de främjande och förebyggande insatserna inte haft önskad effekt. Exempelvis är situationen kring in- och utcheckning svår för lärarna att överblicka och risken att alla elever inte checkas av gör att insatsen snarare får motsatt effekt från den önskade, nämligen ökad upplevelse av trygghet. Det finns vissa rutiner i verksamheten men det varierar i vilken grad dessa följs och det saknas ett gemensamt förhållningssätt i trygghetsarbetet.

Arbetet för studiero och lugn miljö

Det saknas ett samlat arbete för att skapa studiero och elevernas delaktighet är begränsad. Det saknas gemensamma metoder och arbetssätt för att skapa en lugn miljö på lektionerna. Visserligen har lärarna genom utbildningen om elever med NPF börjat använda sig av vissa metoder så som att skriva upp dagens schema på tavlan och använda tidshjälpmiddel i undervisningen, men utöver det saknas gemensamma strategier, både vad gäller förebyggande och främjande insatser och åtgärder vid

ordningsstörningar. Det är upp till varje enskild lärare hur olika situationer hanteras och åtgärderna är inte alltid ändamålsenliga. Oftast handlar det om att lärarna säger till de elever som stör om och om igen, utan att det hjälper. Lärarna tar vid behov upp frågor som rör studieron på gemensamma möten men det saknas ett gemensamt och strukturerat arbete. Vidare saknas metoder för att fånga hur studieron ser ut i olika klassrum och sammanhang för att utifrån detta kunna sätta in adekvata åtgärder. Åtgärder i grupper där studieron inte är god handlar ofta om att tillsätta resurser och det är sällan fokus på personalens agerande eller undervisningens kvalitet. Det finns få exempel där lärare involverar eleverna i arbetet med studiero.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver utveckla gemensamma förhållningssätt i arbetet med studiero samt tydliggöra och analysera kopplingen mellan undervisningens genomförande och studieron på skolan.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det saknas gemensamma strategier för att skapa god studiero och det saknas en analys av hur undervisningens genomförande påverkar studieron i olika klasser. Avsaknaden av tydlighet och gemensamma förhållningssätt samt bristen på stimulans och struktur i undervisningen innebär en risk att elever stör ordningen och därmed påverkar både sin egen och andra elevers möjlighet till lärande.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn och lärarna att tillsammans utveckla arbetet med att skapa och upprätta studiero samt tydliggöra och analysera kopplingen mellan studiero och undervisningens genomförande. Rektorn behöver tillsammans med lärarna ta fram gemensamma förhållningssätt kring främjande, förebyggande och åtgärdande insatser kring studiero. Vidare behöver rektorn leda samtal och diskussioner med personalen om kopplingen till undervisningens genomförande och hur den påverkar studieron. Detta arbete kan med fördel samordnas med insatser kopplat till området undervisning. När det finns en gemensam linje i lärarnas bemötande i olika situationer samt vilka konsekvenser störande moment ger, skapar det en förutsägbarhet och trygghet i elevernas skoldag. Det bidrar också till att få mer långsiktiga åtgärder och ett mer främjande arbete för studiero med ett större fokus på elevernas lärande.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg, 5. Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning.

Rektorns analys av omdömen och betyg

Rektorn följer inte upp och analyserar lärarnas bedömningar och betygssättning ur ett likvärdighetsperspektiv. Eftersom rektorns uppföljning av kunskapsresultaten saknas har elevernas omdömen och betyg inte heller granskats i syfte att identifiera avvikelser i lärarnas bedömning och betygssättning. Rektorn har inte heller följt upp eventuella avvikelser mellan resultat på nationella prov och betyg. Av det inskickade underlag som Skolinspektionen tagit del av framgår mönster i betygssättningen, exempelvis att en stor del av eleverna har fått identiska betyg i flera ämnen. Detta har inte uppmärksammats av rektorn. Rektorn har själv identifierat behov av att utveckla arbetet med att följa upp och analysera lärarnas bedömningar och betygssättning.

Kvalitetssäkringar av bedömningar, omdömen och betyg

Rektorn leder inte något arbete kring att lärarna ska kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg och följer inte upp att lärarna använder sig av olika metoder i arbetet. Rektorn har inte styrt innehåll vid möten eller på annat sätt avsatt tid för att lärarna ska kvalitetssäkra sina betyg och bedömningar och sambedömning sker i begränsad utsträckning. Det har förekommit att lärare på eget initiativ samverkat med varandra kring bedömningar vid enstaka tillfällen, exempelvis när två lärare sambedömde texter från de nationella proven i årskurs 3 föregående läsår, men i övrigt handlar samverkan mellan lärarna mycket sällan om likvärdighet i bedömningar. Det är också upp till lärarna själva huruvida de använder sig av Skolverkets bedömningsstöd eller andra metoder för att kvalitetssäkra sina bedömningar, vilket också sker i varierande grad.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge lärarna förutsättningar att gemensamt kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg, samt aktivt leda och följa upp detta arbete.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte aktivt leder och styr arbetet med lärarnas kvalitetssäkring av bedömningar och betyg. Detta medför en risk för att lärarnas bedömningar inte blir likvärdiga och rättvisande.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utvecklar arbetet med likvärdig bedömning genom att skapa förutsättningar för samtliga lärare att samverka kring bedömning och betygssättning samt säkerställa att lärarna använder olika metoder för att kvalitetssäkra sina bedömningar. Detta kan exempelvis ske genom att skapa tydliga strukturer för lärarna att sambedöma avidentifierade elevprestationer. Det kan även ske genom att systematiskt använda Skolverkets bedömningsstöd som ett verktyg för att öka likvärdigheten i bedömning och betygssättning. En del av arbetet med att kvalitetssäkra lärarnas bedömningar kan med fördel ske genom samverkan med andra skolenheter. Skolinspektionen vill i sammanhanget betona att eftersom Pilkrogs friskola är en liten, enskild skolenhet så kan huvudmannen behöva bistå rektorn med att organisera ett samarbete kring betyg och bedömning med andra skolor som ett led i arbetet med likvärdiga bedömningar.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

2 kap. 2, 8 a, 13, 18 och 34–35 §§, 4 kap. 3, 7–8 §§ skollagen

3 kap. 1 och 4 §§, 5 kap. 1 § kommunallagen

Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen styr och stödjer i låg utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, representanter för huvudmannen samt inkommen dokumentation.

Självständig aktör, roller och ansvarsfördelning

Huvudmannen arbetar inte systematiskt med att göra självständiga bedömningar av verksamhetens kvalitet och måluppfyllelse. Huvudmannen sammanställer resultat från personalenkät och tar del av verksamhetens mål utifrån sammanställningar av elev- och vårdnadshavarenkät. Vidare

följer huvudmannen upp arbetet med de mål som sätts i verksamheten. Dock gör huvudmannen få självständiga bedömningar av verksamhetens kvalitet och godtar i hög grad de slutsatser kring verksamhetens styrkor och behov som dras av lärarna och rektorn. Som följd av detta har huvudmannen inte uppmärksammat att uppföljning av elevernas kunskapsresultat inte är en del av verksamhetens systematiska kvalitetsarbete och har inte heller tagit del av några sammanställningar kring det. Huvudmannen har dock ett systematiskt arbete med att ta emot, utreda och vidta åtgärder kring kränkingsanmälningar och klagomål oberoende av rektorn, även om detta inte utgör ett underlag i huvudmannens arbete med att utveckla verksamhetens kvalitet. Ansvarsfördelningen mellan rektorn och huvudmannen är i vissa delar tydlig, men på grund av förändringar i roller och uppdrag finns det för närvarande delar i ansvarsfördelningen där tydlighet saknas.

Långsiktighet och systematik avseende förutsättningar för god undervisning

Huvudmannen tar visst ansvar för verksamhetens förutsättningar, men säkerställer inte att verksamheten har nödvändiga kompetenser eller ändamålsenliga lokaler och lärverktyg. Huvudmannen följer inte upp eller säkerställer undervisningens förutsättningar och behov av utrustning. Det har visserligen gjorts investeringar skolans utrustning exempelvis i ämnet slöjd, men huvudmannen förlitar sig enbart på de behov som rektorn eller lärare framför. Huvudmannen annonserar efter behöriga lärare vid behov och beviljar obehöriga lärare fortbildning, men har inget långsiktigt arbete med att öka lärarbehörigheten på skolan. Däremot har huvudmannen arbetat aktivt för att säkerställa den tillförordnade rektorns kompetens genom att uppmana hen att påbörja rektorsutbildningen. Vad gäller skolans lokaler är de inte ändamålsenliga och huvudmannen har ett pågående arbete kring detta. Det har funnits utmaningar kring lokalerna en längre tid och huvudmannen har genomfört insatser och planerar ytterligare insatser framöver.

Behovsanpassat stöd till rektor

Huvudmannen ger visst stöd till rektorn som bygger på en god kännedom om verksamheten. Styrelsens ordförande, tillika skolchef, är närvarande på enheten minst en dag i veckan och sitter med i skolans ledningsgrupp. Hen utför vissa arbetsuppgifter för att avlasta rektorn och fungerar även som ett stöd utifrån behov. Även andra medlemmar i styrelsen ser till att stämma av regelbundet med rektorn kring eventuella behov av stöd. Vidare finns det exempel där huvudmannen tagit ansvar och stöttat rektorn kring obehagliga beslut, och som tidigare nämnts har huvudmannen tagit initiativ till att den tillförordnade rektorn ska påbörja rektorsutbildningen. Dock saknas för närvarande viss tydlighet i ansvarsfördelningen mellan den tillförordnade

rektorn och styrelsen, vilket enligt både rektorn och huvudmannen innebär hög arbetsbelastning för rektorn.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver kritiskt granska och göra självständiga bedömningar av utbildningens kvalitet och förutsättningar i syfte att identifiera styrkor och utvecklingsbehov.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att huvudmannen sällan gör några självständiga bedömningar av utbildningens kvalitet och måluppfyllelse och inte heller kritiskt granskar rektorns kvalitetsarbete. Det medför en risk att eventuella behov i utbildningen inte uppmärksammas och i förlängningen att eleverna inte får den utbildning de har rätt till.

Skolinspektionen rekommenderar därför att huvudmannen samlar in underlag och självständigt analyserar utbildningens kvalitet utifrån resultat, förutsättningar och genomförande. Utifrån slutsatserna av huvudmannens analys kan huvudmannen förhålla sig självständigt till och kritiskt granska de bedömningar som rektorn gör inom det systematiska kvalitetsarbetet på skolenhetsnivå. Även om en huvudman med endast en skolenhet kan bedriva sitt kvalitetsarbete i ett sammanhang med verksamheten framgår av skollagen att varje huvudman på ett systematiskt sätt ska följa upp, analysera resultaten och utveckla verksamheten. Det är av vikt att huvudmannens systematiska kvalitetsarbete utgår ifrån ett styrningsperspektiv, vilket leder till att huvudmannen kan identifiera behov

av utveckling. För vidare läsning rekommenderas Skolinspektionens rapport avseende huvudmannens styrning av grundskolan² samt Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98) med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet.³

På Skolinspektionens vägnar

X Malin Lundquist

Beslutsfattare
Signerat av: Malin Lundkvist

X Maja Beckman

Föredragande
Signerat av: Maja Beckman

I handläggningen av ärendet har även utredare Hans-Göran Axelsson medverkat.

² Skolinspektionen (2015). Huvudmannens styrning av grundskolan - ett uppdrag med eleven i fokus. Tematisk kvalitetsgranskning. Rapport 2015:01.

³ Skolverket (2012). Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet. Skolverkets allmänna råd med kommentarer.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Åtta lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektorn.
- En intervju med representanter för huvudmannen.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen, dels den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket och därmed fått möjlighet att yttra sig över innehållet.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter.

Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och

utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning styr och stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning i en trygg miljö? I detta område granskas hur huvudmannen arbetar med att vara en självständig aktör i arbetet mot att nå de nationella målen.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 2–4 september 2025. Besöket genomfördes av Hans-Göran Axelsson och Maja Beckman. Pilkrogs friskola är en fristående skola belägen i Lindesbergs kommun med huvudmannen Pilkrogs friskolas ekonomiska förening. Skolan har elever i förskoleklass och årskurserna 1–6. Förskoleklassen ingår inte i granskningen. Vid granskningstillfället gick cirka 74 elever i årskurs 1–6. Skolan leds av en rektor.